

Bartók Szegeden

A Somogyi-könyvtár új kiadványa

A Somogyi-könyvtár hosszú ideje lépést tart az idő szellemi igényeivel. Kiadványainak sorozatában most jelentette meg Péter László: *Bartók Szegeden* című munkáját, a zeneköltő születési centenáriumának évében. Kis tanulmányok, levelek, hírlapi szemelvények szövege mutatja meg, miként viszonyult a város Bartók zenei vállalkozásához, egész művészetéhez; kik voltak itt a legfogékonyabb művészi programja iránt.

König Péter és Balázs Béla neve az a fonál, amely Bartókot Szegedre elvezette — 1906 márciusában még csak levéllel, de augusztusban már itteni gyűjtőútra, majd nem egy hangversenyre.

A munka egyik sokat szereplő forrása éppen lapunk, a Délmagyarország. Talán nem veszi senki rossz néven, ha régi zenekritikusaitól visszaidézzük most néhány sort, Bartókék 1910. november 10-i hangversenyéről így írt az első évfolyamát élő *Délmagyarország*: „Ma este Bartók últ a fekete zongora mellé, Waldbauer fogta a hegedűt, és Kerpely borult a Gordonkájára. És a három művészlelek mintha egy lélekkel vált volna — mint ha egy lélek muzsikája suhanhat volna át a termen, át a szíveken. Nemcsak csupa eredeti fölfogást, megújítást fűrtöknek ennek a három magyar muzsikuskának az előadó-muzsikája, hanem az ő művészetük már evolúciója a zenének.” Nem érdektelen a korabeli lapok, a *Szeged és Vidéke* kritikája sem, amibe egy mondattal ugyancsak beleköstölünk: „Közöttük kétségkívül Bartók a legjelentősebb muzsikusk; mély értelmű elméleti ember és költő

kedélyű komponista, aki minden bátor újszerűségére dacára ma már a bevett nagyságok közé tartozik.”

A centenárium évében szívesen emlékeztetjük olvasóinkat arra is — bár közismert tény —, hogy Bartók Balázs Béla táncjátékához komponálta A fából faragott királyfit és A kékszakállú herceg vára is a költő librettójára készült. Ezek fővárosi bemutatása után (1917, illetve 1918) fogadta Szeged ismét Bartókot, első önálló zongoraestjén, 1921 novemberében. A *Szeged* című lapban (a Délmagyarország átmenetileg e címen jelent meg ekkor) Juhász Gyula emelkedett cikke fogadta: „Fejedelem jön ma Szegedre... Mert Bartók Béla ma az abszolút zene művelője, és pedig nem csupán ebben a megcsonkított kis országban, hanem... az egész világon.” És egy mondat a lap másnapi kritikájából: „A zeneszerzésben az, aki a költészetben Ady Endre volt”. A szegedi lapok egyike interjú is készített a zeneszerzővel. Ekkortájt dolgozott a Csodálatos mandarín befejezésén... Frankfurtba készült műveinek bemutatójára... Londonba invitálták...

A stíluskritikai elemzés hajlamos Móra Ferencnek tulajdonítani a Szegedi Napló e koncertről írt cikkét, melyben ilyeneket olvashatunk: „... a modern magyar zene Messiasa”, „... Liszt óta az első igazán világhírű reprezentánsa a magyar alkotó géniuszak” — bár a zene értelmezési zavarait, bizonyos meg nem értését is szóvá teszi, miként más lapok is zavarban vannak kisért. Talán segített volna Juhász Gyula verse (Bartók Bélá-

nak), amely a hangversenyen fogant és 1921 karácsonyán jelent meg. Két év múltva, amikor újra itt koncertezett, ismét kiújult a vita és némi tanácstalanság körülvette, s megint szívesen írjuk le, hogy a Szeged szerint Bartók „... halad a magavágta úton, és ha ez az út ma még nem is hozza a dúsan terített asztalt, de a halhatatlansághoz vezet”. Lengyel Vilma, a Délmagyarország évtizedeken át hűséges zenekritikusa hosszabb írást szánt Bartók megértésére. Az örökkévalóság felé vándorló üstökösnek nevezte. „Ot megértik ma már mindazok, akik a szenvedésben át egy új világnézetben keresik a pihenést és a vigaszt... A világegyetemet érezzük szólamaiban... Bartók muzsikája a halhatatlanságnak szól... új gondolatok új kifejezője marad” (Szeged). — írta. És ismét Juhász Gyula! „... jelentőségének és értékének lényege nem a kor múlandó irányaitban keresendő... A magyar kultúrának éppen ezért a legmeggyőzőbb erejű és legégetesebb értékű képviselője ma ő az egész művelt világon, a mi legnagyobb nagykövetünk a föld minden népeinél.” (Friss Hírek).

Bartók minden további szegedi hangversenyének visszhangja rekonstruálható a könyvből, olyan szerzők beszámolóiból, mint Donász Kálmán, Lengyel Vilma, Vér György, Gábor Arnold. A könyvecske múltbéli üzenetét jöleső érzéssel forgatja a mai olvasó, mert megbizonyosodik róla, hogy Bartók tehetségének, emberi és zenei nagyságának megfelelő fogadtatásokban részesült Szegeden már akkor is, amikor viták zúgtak fölötté.

Sz. S. I.

Szépítkezés farsang idején

Itt a bálkozás ideje. Egy-egy jól sikerült bál éjszaka sokáig emlékezetes marad, és jó, ha tudjuk, hogy a siker nem magától jön, erre fel kell készülnünk. A felkészülést nem szabad az utolsó pillanatra hagyni, hisz akkor annyira mindenre gondolnunk kell, s a kapkodásnak nincs értelme. A fodrász és a kozmetikus ne hagyjuk az utolsó napra, ilyenkor inkább, ha időnk engedi pihenjünk egy keveset.

Mielőtt az új ruhát felvennénk, frissítsük fel az arcunkat forró vízbe mártott törülközővel, majd ruhába csavart jégkockákkal simítsuk át bőrünket. Ezt a műveletet 5-6-szor ismételjük meg. A meleg és a hideg ellentétes hatása ugyanis lendületbe hozza a vérkeringést, s fiatalos frissességet kölcsönöz az arcunknak. Szemünket ez idő alatt kamillával vagy hársfavirágfőzettel borogassuk. Mikor az előkészületekkel készen vagyunk, akkor gondolhatunk csak az esti — alkalmi — kikészítésre.

A smink a szép bőrön érvényesül a legjobban, tehát már napokkal előbb a szokásosnál többet törődjünk bőrünk ápolásával. Az előkészítéskor legfontosabb teendője; vitaminos arcpakolások-

kal elérni, hogy bőrünk üde, rugalmas legyen (alma-, csipkebogyó- vagy májpakolás). Bőrünk szépségére kedvező hatással van, ha az ünnepeket megelőző héten egy gyümölcs- vagy tejnapot tartunk, vagy egy-két napon keresztül zöldfélékből, gyümölcsből és tejtermékekből álló hústalan szépségdiétát iktatunk be megszokott étrendünk helyett.

Jó módszer, ha az ünnepi alkalmat megelőző este probasminkelést végzünk, és kipróbáljuk melyik kendőzési forma mutat legelőnyösebben arcunkon. A sminkelést jól megvilágított tükör előtt végezzük.

Bál éjszakára a vékonyan felkent alapozó krém fölé arcpirt használjunk. A szemhéj színezésére a szempillák fölött mély tónusú színekkel kezdődik (nagyon divatos a barna, a mélyzöld, a sötétlila). A szín a szemöldök irányában haladva mindig világosodik, rendszerint ezüst, bézs vagy amilyen szemhéjfestettünk, annak a legvilágosabb árnyalatát alkalmazzuk.

Alkalmi kikészítésre használhatunk csillámos szemhéjfestéket, vagy a kikészítés ünnepélyességét emelhetjük

a nagyon divatos mini csillag (csillagok) felragasztásával. Ez természetesen korhoz kötött. A rúzs színének is a ruha színével kell összhangban lennie. Rúzsosaz előtt a szájszélünket kontúrkereszttel húzzuk ki. A kontúrvonal lehet egy árnyalattal sötétebb a rúzs színénél. A körömlakk színének is harmonizálnia kell a ruha és a rúzs színével. Vékonyan puderezünk, hisz egy hosszú bál éjszaka alatt többször fel kell frissíteni a sminket. A kikészítés utolsó mozzanata a szempillák festése.

Végül ne feledkezzünk meg a dezodorról és az illatszerről sem. Amíg áll a bál, nem szoktunk a holnappal törődni, de hazaérve, jó arra is gondolni. Fáradt arc, gyulladt szemek, dohányfüstös haj, — talán lehet ez ellen is tenni valamit. Bármilyen későre is jár az idő, fürdödjünk meg, egy jó meleg fürdő a fáradt izmok kimerültségének jó ellenszere. Arcunkat mosdás után vékonyan krémezzük át, hajunkat pedig keféljük ki alaposan, hogy jól átjárja a levegő és megszabadítsuk a bennre tapadt dohányfüsttől. Csak utána jöhet az alvás.

Csaba Éva

Folisol

A *Budapesti Vegyiművek Folisol* néven új permettrágyacsomagot bocsát a mezőgazdaság rendelkezésére az idei évben. A többféle termékre — búzára, kukoricára, cukorrépára, ősziarackra és szőlőre — kidolgozott új szer az adott növény szükségletének megfelelő arányban tartalmazza a nélkülözhetetlen nyomelemeket és tápanyagokat. Ugyancsak a Folisol családhoz tartoznak a réz, a vas, a mangán, a magnézium és a cink hiányából adódó betegségeket megelőző permettrágyák. Az utóbbiak — kiegészítő levéltrágyaként — ott alkalmazhatók, ahol hiányoznak a talajból ezek a mikroelemek.

Az elmúlt évben lezárult kísérletek azt mutatták, hogy a *Folisol-készítményekkel kezelt kultúrák öt-tízénél százalékkal magasabb termést adtak, emellett javult a termékek minősége, emelkedett a szőlő és a cukorrépa cukorkorjoka.* Előnye még az új műtrágyának, hogy általában egyenletesebb terméshozamot biztosít, segíti az együttérést, így kiegyenlített lesz a termék minősége.

Új léghajóterv

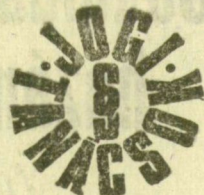
Áramszedővel Szibériába

A szovjet sajtó az utóbbi időben gyakran foglalkozik a nehezen megközelíthető helyeken is alkalmazható új szállítóeszközök — például légpárnás hajók, léghajók — létrehozásának szükségességével. A Trud egy rendkívül eredeti megoldású új léghajó terveinek kidolgozásáról ad hírt.

Az Ufa-i olajbányászati főiskola közetmechanikai tantervének munkatársai már a teljesen új elveken alapuló elektromos árammal működő léghajó kicsinyített, működő modelljét is elkészítették. Terveik szerint a „valódi” léghajó formájában hengeres, szivar alakú, 90 méter hosszú, 30 méter átmérőjű, veszélytelen héllummal töltött polietilén ballon lenne. A „légi villamosnak” elkeresztelt jármű működésének alapelve a valódi villamoshoz hasonlítana. Alulról két áramszedővel kapcsolódna a nagyfeszültségű távvezetékhez, sebessége óránként 80 kilométer lenne. Ez a megoldás a hagyományos léghajóknál jóval hatékonyabb, hiszen az új berendezésnek nem kell üzemanyagot vinnie magával, s ez legalább egynevelével növeli a szállítható teher nagyságát.

A szakértők számításai szerint Szibéria távoli, nehezen megközelíthető területein egy kilométernyi nagyfeszültségű távvezeték felépítése 20 ezer rubelbe, ugyanannyi autót megépítése viszont már egymillió rubelbe kerülne. Hat-száz kilométeres szakaszon a teljes teherforgalmat le lehetne bonyolítani tíz elektromos léghajóval, s az ehhez szükséges vezeték költsége mintegy 16 millió rubel lenne — negyvenszer kevesebb, mintha autót építenének. A módszer gazdaságosságát fokozza, hogy ugyanez a távvezeték a közelben fekvő településeket, üzemeteket is elláthatná árammal. Az ufa-i szakemberek új léghajója a világ műszaki gyakorlatában teljesen eredeti, s így találmányként jegyezték be. (MTI)

Munkaviszonyban álló nyugdíjas szabadsága

Cs. E-né szegedi olvasónk a munkaviszonyban álló nyugdíjasokat megillető szabadságokról érdeklődik. Olvasónk 1979-ben ment nyugdíjba. A nyugdíjazásáig évi 24 munkanap rendes szabadságra volt jogosult. 1980-ban három és fél hónapig fél műszakban dolgozott. Erre az időre a munkáltatója három nap szabadságot fizetett ki részére. Tudomása szerint a dolgozó nyugdíjas szabadságát ugyanúgy számolják ki, mint ahány nappal nyugdíjba ment. Szerinte 3 nappal több szabadságra jogosult. Kérdése: igaz van-e?

Olvasónk levelében leírt adatok szerint kérdésére konkrét választ adni nem tudunk, mert nem közölte, hogy a 3 napra járó szabadságra teljes napi bért, vagy csak a fél műszak alapján járó bért fizették ki. Abban az esetben, ha a 3 napra járó szabadságot fél műszakra járó bérrel fizették ki, akkor igaza van, ha pedig a 3 napra teljes műszakra járó bért fizették ki, akkor a vállalat szabályosan járt el. A munkajogi rendelkezések szerint a dolgozó nyugdíjas munkaviszonya alapján ugyanúgy jogosult fizetett szabadságra, mint a nem nyugdíjas dolgozó, vagyis legfeljebb 12 nap alapszabadságra és 12 nap pótszabadságra, összesen évi 24 munkanap rendes szabadságra. A szabadságra jogosultság szempontjából nincs jelentősége annak, hogy mekkora a munkaszerződésben meghatározott munkaidőkeret. Ebből adódóan a napi 4-5 stb. órák munkaidővel foglalkoztatott dolgozókat ugyanúgy megilleti a szabadság, mint az átlagos heti 44 órás munkaidővel dolgozókat. Ezzel kapcsolatosan a Legfelsőbb Bíróság Munkaügyi Kollégiumának 19. számú állásfoglalása is kimondja, hogy a dolgozóknak az évi rendes szabadság akkor is jár, ha a vállalat a dolgozót nem teljes munkaidőre alkalmazta. A munkaidőből adódó eltérés ugyanis nem a szabadság időtartamában (a napok számában), hanem az egyes szabadságnapokra járó munkabérből fejeződik ki, akként, hogy az ilyen dolgozó egy szabadságnapra eső munkabére a tényleges munkaidőnek megfelelően napi 4-5 stb. órai bér. Ha azonban a törvényesnél rövidebb idővel foglalkoztatott dolgozó csak a hét meghatározott napjain végez munkát, a munkaidőjére is a munkában töltött napok szerint arányosan csökken. Ha pl. napi 4 órás munkaidővel hetenként hat nap helyett csak 3 napot dolgozik, alapszabadsága 12 nap helyett csak 6 nap. Ugyanez a szabály irányadó a pótszabadságok tekintetében is. Tehát a munkaviszonyban álló nyugdíjast a szabadság az általános rendelkezések szerint illeti meg. Így a munkaviszonyban töltött idő alapján járó pótszabadság megállapításánál a nyugdíjazást megelőző munkaviszonyban töltött időket is alapul kell venni. (Legfelsőbb Bíróság Munkaügyi Kollégiumának 74. sz. állásfoglalása.)

Dr. V. M.

Nincs vége a télnek és lesz jövőre is!

AJANLATUNK:

Női perzsaláb bunda pézsmagallérral	22 400 Ft
Női natúr pézsmabunda	31 500 Ft
Női panofix bunda	9 560 Ft
Női filmnyomott bunda	11 000 Ft
Női nyűlbunda 4/4-es	6 830 Ft
Női sertésvelúr kabát, téliestve	6 350 Ft
Bakfis kapucnis irhabunda	9 400 Ft
Bakfis rövid irhabunda	3 360 Ft
Férfi irhadzseki	3 930 Ft

Keresse fel konfekciósztályunkat a földszinten!
Telefon: 13-888/42. mellék.

Ipari szövetkezet pályázatát hirdető szakirányú végzettséggel és gyakorlattal (esetleg jogi végzettséggel) rendelkezők részére

belső ellenőri és számviteli csoportvezetői

munkakörök betöltésére.

Jelentkezéseket: „Sürgős 430/12” jeligére a Sajtóháza kérik.

Közületek, magánosok figyelem!

A szegedi Móra Ferenc Mezőgazdasági Termelőszövetkezet a homokértékesítést a szatymazi homokbányából megkezdte.

Gépi rakodást és fuvarozást biztosítunk.

A megrendeléseket felveszi:

Sándor Péterné ügventőző.

Móra Ferenc Tsz. I. üzemegevség.

Szeged. Kültérület 4. Telefon: 61-074.